

НАРОДНА БАНКА НА РЕПУБЛИКА СЕВЕРНА МАКЕДОНИЈА

Врз основа на членот 47 став 1 точка 6 од Законот за Народната банка на Република Македонија („Службен весник на Република Македонија“ бр. 158/10, 123/12, 43/14, 153/15, 6/16 и 83/18 и „Службен весник на Република Северна Македонија“ бр. 110/21, 74/24 и 16/25) и членовите 10 став 5 и 12 став 3 од Законот за решавање банки („Службен весник на Република Северна Македонија“ бр. 209/23), Советот на Народната банка на Република Северна Македонија донесе

ОДЛУКА

за начинот на утврдување на минималната стапка на сопствени средства и дозволени обврски („Службен весник на Република Северна Македонија“ бр. 71/25)

I. ОПШТИ ОДРЕДБИ

1. Со оваа одлука се пропишува начинот на утврдување на минималната стапка на сопствени средства и дозволени обврски којашто банката е должна постојано да ја одржува, вклучувајќи и:

- дефинирање на дозволените обврски коишто можат да се вклучат во пресметката на минималната стапка на сопствени средства и дозволени обврски;
- видот на документацијата, условите и постапката за издавање претходна согласност за откуп или отплата на дозволените обврски коишто не се сопствени средства или за намалување на нивната вредност, пред договорниот рок на достасување;
- содржината и фреквенцијата на известување на Народната банка на Република Северна Македонија (во натамошниот текст: Народната банка) за одделните позиции од збирот на сопствените средства и на дозволените обврски;
- содржината и фреквенцијата на податоците и информациите коишто банките треба да ги објавуваат во врска со минималната стапка на сопствени средства и дозволени обврски;
- начинот на утврдување на дозволениот максимален износ за распределба поврзан со збирот на сопствените средства и на дозволените обврски во случајот кога банката заради исполнување на минималната стапка на сопствени средства и дозволени обврски не го исполнува вкупниот износ на заштитни слоеви на капиталот, вклучително и видот на информациите коишто банката е должна да ги достави, а коишто се однесуваат на неисполнувањето на вкупниот заштитен слој на капиталот и на висината на дозволениот максимален износ за распределба поврзан со збирот на сопствените средства и на дозволените обврски и
- начинот на утврдување на минималната стапка на сопствени средства и дозволени обврски на банка којашто не е носител на решавањето, вклучително и на дозволените обврски коишто можат да се вклучат во исполнувањето на минималната стапка на сопствени средства и дозволени обврски на банката којашто не е носител на решавањето.

II. ДЕФИНИЦИИ

2. Одделни изрази употребени во оваа одлука го имаат следново значење:

2.1. „Банка којашто е носител на решавањето“ е банката којашто во согласност со Законот за решавање банки се смета за носител на решавањето;

2.2. „Банка којашто не е носител на решавањето“ е банката којашто е подружница на банката којашто е носител на решавањето, но којашто не е носител на решавањето;

2.3. „Банка којашто подлежи на стечајна постапка“ е банката за која со планот за решавање, односно со планот за решавање банкарска група, е предвидено спроведување стечајна постапка или банката којашто не е носител на решавањето, а за која со планот за решавање банкарска група не е предвиден отпис или претворање;

2.4. „Исклучени обврски“ се обврските коишто се исклучени од збирот на сопствените средства и дозволените обврски во согласност со членот 11 став 2 од Законот за решавање банки;

2.5. „Прифатливи дозволени обврски“ се прифатливите дозволени обврски од точката 18 од оваа одлука за банката којашто е носител на решавањето, односно од точката 23 од оваа одлука за банката којашто не е носител на решавањето, коишто се вклучуваат во исполнувањето на минималната стапка на сопствени средства и на дозволени обврски.

3. За сè што не е дефинирано со оваа одлука соодветно се применува значењето на термините утврдено со Законот за решавање банки (во понатамошниот текст: Законот) и Законот за банките и со подзаконските акти донесени врз основа на овие два закона.

III. НАЧИН НА УТВРДУВАЊЕ НА МИНИМАЛНАТА СТАПКА НА СОПСТВЕНИ СРЕДСТВА И ДОЗВОЛЕНИ ОБВРСКИ

4. Најмалку еднаш во текот на календарската година, Извршниот одбор на Народната банка за секоја банка носи одлука со која се утврдува висината на минималната стапка на сопствени средства и на дозволени обврски (во натамошниот текст: МРЕЛ).

МРЕЛ треба да овозможи исполнување на збирот на износот за покривање на загубите од точката 5 од оваа одлука и на износот за докапитализација од точката 6 од оваа одлука, а се изразува како сооднос помеѓу:

- збирот на сопствените средства и на дозволените обврски утврдени во согласност со главите IV или V од оваа одлука и активата пондерирана според ризиците, или
- збирот на сопствените средства и на дозволените обврски утврдени во согласност со главите IV или V од оваа одлука и вредноста на изложеноста што се вклучува во утврдувањето на стапката на задолженост.

Банката е должна постојано да ја одржува стапката што е повисока од стапките од ставот 2 од оваа точка.

При утврдувањето на висината на МРЕЛ, Народната банка ја има предвид пожелната стратегија за решавање и инструментите за решавање определени со планот за решавање на банката, односно на банкарската група.

5. Износот за покривање на загубите е еднаков на:
- капиталот потребен за исполнување на стапката на редовниот основен капитал, на стапката на основниот капитал и на стапката на адекватност на капиталот, вклучувајќи ги и дополнителните капитални барања утврдени во согласност со Законот за банките, за потребите на исполнување на МРЕЛ од точката 4 став 2 алинеја 1 од оваа одлука, или
  - капиталот потребен за исполнување на стапката на задолженост, утврден во согласност со Законот за банките, за потребите на исполнување на МРЕЛ од точката 4 став 2 алинеја 2 од оваа одлука.
6. Износот за докапитализација е еднаков на:
- износот којшто би овозможил достигнување на стапката на редовниот основен капитал, на стапката на основниот капитал и на стапката на адекватност на капиталот, вклучувајќи ги и дополнителните капитални барања, по примената на пожелната стратегија за решавање определена во планот за решавање, за потребите на исполнување на МРЕЛ од точката 4 став 2 алинеја 1 од оваа одлука или
  - износот којшто би овозможил достигнување на стапката на задолженост, по примената на пожелната стратегија за решавање определена во планот за решавање, за потребите на исполнување на МРЕЛ од точката 4 став 2 алинеја 2 од оваа одлука.

Народната банка може да утврди повисоко ниво на износот за докапитализација од ставот 1 на оваа точка, доколку оцени дека е потребно тоа за банката да одржи соодветно ниво на пазарна доверба во период од најмалку една година по завршувањето на решавањето на банката. При утврдувањето на износот за докапитализација потребен за остварувањето на оваа цел:

- се поаѓа од вкупниот износ на заштитните слоеви на капиталот којшто банката би била должна да го одржува по примената на инструментите за решавање, намален за износот на противцикличниот заштитен слој на капиталот;
- се зема предвид дали потребното ниво на капитал на банката по завршувањето на решавањето ќе биде соодветно во споредба со капиталните барања коишто се должни да ги почитуваат банките со сличен деловен модел и големина, на датумот на утврдувањето МРЕЛ.

Народната банка може да утврди понизок износ за одржување соодветно ниво на пазарна доверба од тој утврден во согласност со ставот 2 на оваа точка, доколку оцени дека намалениот износ е соодветен за да може банката непречено да ги извршува критичните функции и за да има пристап до изворите на финансирање, по примената на пожелната стратегија за решавање определена во планот за решавање, без да биде потребна финансиска помош од државата, со исклучок на користењето средства од Фондот за решавање.

7. По исклучок на точката 4 став 2 од оваа одлука, за банката којашто подлежи на стечајна постапка, МРЕЛ треба да овозможи исполнување на износот за покривање на загубите од точката 5 став 1 од оваа одлука.

Извршниот одбор на Народната банка може да утврди повисоко ниво на износот за покривање на загубите од точката 5 став 1 алинеја 1 од оваа одлука, врз основа на

оцена којашто го зема предвид влијанието врз финансиската стабилност и ризикот од зараза, вклучително и финансискиот капацитет на системот за заштита на депозитите.

Во случаите од ставот 2 од оваа точка, збирот на сопствените средства и на дозволените обврски за банката којашто подлежи на стечајна постапка е еднаков на збирот на сопствените средства утврдени во согласност со Законот за банките и на дозволените обврски коишто ги исполнуваат условите од точката 19 од оваа одлука, со исклучок на условот од точката 19 потточка 19.2 од оваа одлука.

8. Народната банка може да утврди повисоко ниво на МРЕЛ од тоа утврдено во согласност со точката 4 од оваа одлука во случаите кога одредена обврска којашто е вклучена во збирот на сопствените средства и на дозволените обврски може да биде целосно или делумно исклучена од спроведувањето на инструментот за внатрешна распределба на загубите или од отписот или претворањето на капиталните инструменти и дозволените обврски, во согласност со Законот или планот за решавање.

При утврдувањето на повисокото ниво на МРЕЛ од ставот 1 на оваа точка, Народната банка го има предвид начелото дека ниту еден доверител нема да има поголеми загуби од оние коишто би ги имал доколку над банката се отвори стечајна постапка.

9. Народната банка може да утврди пониско ниво на МРЕЛ од тоа што е утврдено во согласност со точката 4 од оваа одлука за износот на средствата коишто би биле користени од Фондот за заштита на депозитите, во согласност со Законот и пожелната стратегија за решавање определена во планот за решавање.

10. Народната банка води евиденција за пристапот, процената и документацијата врз основа на која е утврдена повисоката, односно пониската МРЕЛ од точките 8 и 9 од оваа одлука.

IV. УТВРДУВАЊЕ МРЕЛ ЗА БАНКАТА КОЈАШТО Е НОСИТЕЛ НА РЕШАВАЊЕТО

11. Народната банка утврдува МРЕЛ за банката којашто е носител на решавањето на поединечна основа, а во случај на банкарска група и на консолидирана основа на ниво на групата за решавање за која банката е носител на решавањето, имајќи ги предвид одредбите од главата III и одредбите од оваа глава на Одлуката.

Во случаите кога банкарската група се разликува од групата за решавање за која банката е носител на решавањето, Народната банка врши соодветно приспособување на дополнителните капитални барања и на заштитните слоеви на капиталот утврдени за банкарската група во согласност со Законот за банките.

12. За потребите на точката 4 став 2 од оваа одлука, збирот на сопствените средства и на дозволените обврски за банката којашто е носител на решавањето е еднаков на збирот на сопствените средства утврдени во согласност со Законот за банките и на дозволените обврски од точката 18 од оваа одлука, со исклучок на сопствените средства и на дозволените обврски коишто не ги исполнуваат условите од членот 42 од Законот.

13. Збирот на сопствените средства и дозволените обврски за банката којашто е носител на решавањето и којашто е системски значајна банка не може да биде понизок од 8% од вкупните обврски на банката, вклучувајќи ги и нејзините сопствени средства.

Во случаите кога заради примената на ставот 1 од оваа точка, збирот на сопствените средства и дозволените обврски на банката ќе надмине 27% од нејзината актива пондерирана според ризиците, Народната банка може да го ограничи тој износ на 27% од активата пондерирана според ризиците доколку:

- во планот за решавање на банката не е предвидено користење средства од Фондот за решавање или
- во планот за решавање е предвидено користење средства од Фондот за решавање, при што се исполнети условите од Законот за користење средства на Фондот во случај на делумно или целосно исклучување на дозволените обврски.

За потребите на оваа точка, обврските од договорите за финансиски деривати се вклучуваат во вкупните обврски врз основа на целосно признавање на правата за нетинг аранжман на другата договорна страна.

Сопствените средства на банката коишто се користат за исполнување на заштитните слоеви на капиталот можат да се користат за исполнување на ограничувањата од ставовите 1 и 2 на оваа точка.

V. УТВРДУВАЊЕ МРЕЛ ЗА БАНКАТА КОЈАШТО НЕ Е НОСИТЕЛ НА РЕШАВАЊЕТО

14. Народната банка ја утврдува МРЕЛ за банката којашто не е носител на решавањето на поединечна основа имајќи ги предвид одредбите од главата III и одредбите од оваа глава на Одлуката.

15. За потребите на точката 4 став 2 од оваа одлука, збирот на сопствените средства и дозволените обврски за банката којашто не е носител на решавањето е еднаков на збирот на сопствените средства од точката 16 од оваа одлука и на дозволените обврски од точката 23 од оваа одлука, со исклучок на сопствените средства и на дозволените обврски коишто не ги исполнуваат условите од членот 42 од Законот.

16. Следниве сопствените средства можат да се вклучат во збирот на сопствените средства и дозволените обврски на банката којашто не е носител на решавањето:

- инструментите на редовниот основен капитал и
- останатите сопствени средства коишто се издадени на и се купени од други лица коишто се дел од истата група за решавање или се издадени на и се купени од други лица коишто не се дел од истата група за решавање, сè додека извршувањето на отписот или претворањето на соодветните капитални инструменти и на дозволените обврски во согласност со Законот, нема да влијае врз правото на лицето коешто е носител на решавањето за остварување контрола врз банката којашто не е носител на решавањето.

17. Народната банка може да ѝ дозволи на банката којашто не е носител на решавањето целосно или делумно да ја исполни обврската за МРЕЛ со гаранција издадена од носителот на решавањето, доколку се исполнети следниве услови:

17.1. Банката и носителот на решавањето се дел од истата група за решавање;

17.2. Носителот на решавањето ја исполнува МРЕЛ на консолидирана основа на ниво на групата за решавање;

17.3. Гаранцијата ги исполнува следниве услови:

17.3.1. Гласи на износ којшто е еднаков на или поголем од износот на обврската за МРЕЛ којашто се заменува со гаранцијата;

17.3.2. Се активира доколку банката којашто не е носител на решавањето не може да ги отплати своите обврски на датумот на нивното достасување или доколку Народната банка оценила дека во поглед на банката којашто не е носител на решавањето е исполнет некој од условите за отпис или претворање на соодветните капитални инструменти и на дозволените обврски;

17.3.3. Обезбедена е со договор за финансиско обезбедување во согласност со закон, во висина од најмалку 50% од нејзиниот износ, при што финансиското обезбедување:

- ги исполнува условите за инструмент за кредитна заштита, во согласност со регулативата на Народната банка за методологијата за утврдување на адекватноста на капиталот;
- не е оптоварено и не се користи како обезбедување за друга гаранција;
- има преостаната рочност од најмалку една година и
- не постојат правни, регулативни или оперативни пречки за пренос на обезбедувањето од носителот на решавањето на банката којашто не е носител на решавањето, вклучувајќи и кога активностите за решавање се преземаат во однос на носителот на решавањето. Народната банка може да побара од носителот на решавањето да достави независно писмено мислење или на друг начин да докаже дека не постојат правни, регулативни или оперативни пречки за пренос на обезбедувањето на банката којашто не е носител на решавањето.

VI. ДЕФИНИРАЊЕ НА ДОЗВОЛЕНИТЕ ОБВРСКИ КОИШТО МОЖАТ ДА СЕ ВКЛУЧАТ ВО ПРЕСМЕТКАТА НА МРЕЛ

Прифатливи дозволени обврски на банка којашто е носител на решавањето

18. Прифатливите дозволени обврски на банката којашто е носител на решавањето се состојат од дозволените обврски од точките 19 и 22 од оваа одлука.

При утврдувањето на прифатливите дозволени обврски од ставот 1 од оваа точка се имаат предвид одредбите од точките 25 до 29 од оваа одлука.

19. Дозволените обврски од членот 11 став (1) од Законот коишто не се исклучени обврски можат да се вклучат во збирот на сопствените средства и дозволените обврски на банката којашто е носител на решавањето доколку ги исполнуваат следниве услови:

19.1. Издадени се, односно прибрани се директно од банката и се уплатени во целост;

19.2. Не се во сопственост на банката, друга членка на групата за решавање на која ѝ припаѓа банката или на лице во кое банката директно или индиректно остварува учество;

19.3. Купувањето на овие обврски не е финансирано директно или индиректно од носителот на решавањето;

19.4. Не се обезбедени или покриени со каква било гаранција од страна на банката, матично лице на банката, нивни подружници или лица со кои тие имаат блиски врски, со што би се зголемил приоритетот на наплата на побарувањата;

19.5. Не се предмет на договор/изјава за пребивање или на нетинг аранжман со кои би се намалил капацитетот на овие обврски за покривање на загубите во постапката на решавање;

19.6. Договорот или актот за издавање на обврската не содржи одредби коишто ја поттикнуваат банката за предвременно купување, откуп, повторно купување пред договорениот рок на достасување или предвремена отплата на главницата, освен во случаите кога договорот или актот за издавање на обврската ја содржи опцијата од точката 21 став 3 на оваа одлука;

19.7. Не можат да бидат откупени на барање на имателите на обврските пред рокот на достасување, освен во случаите кога договорот или актот за издавање на обврската ја содржи опцијата предвидена во точката 21 став 2 на оваа одлука;

19.8. Во случаите кога се предвидени една или повеќе опции за предвремен откуп, вклучително и опција за купување, искористувањето на опцијата е дискрециско право само на издавачот, освен во случаите кога договорот или актот за издавање на обврската ја содржи опцијата предвидена во точката 21 став 2 на оваа одлука;

19.9. Обврските можат предвременно да се купат, да се откупат, да се отплатат или повторно да се купат само по добиена согласност од Извршниот одбор на Народната банка, во согласност со главата VII на оваа одлука;

19.10. Не содржат одредби коишто укажуваат дека банката може предвременно да ги купи, да ги откупи, да ги отплати или повторно да ги купи, освен во случај на стечајна постапка на банката;

19.11. Не содржат одредби коишто му даваат право на имателот на обврските да бара забрзана отплата на идните побарувања врз основа на камата или главница, освен во случај на стечајна постапка на банката;

19.12. Висината на каматата или дивидендата не се менува во зависност од кредитната способност на банката, или, пак, од кредитната способност на нејзиното матично лице;

19.13. Преостанатата рочност на обврската надминува една година;

19.14. Целосно им се подредени на исклучените обврски, што се смета дека е исполнето доколку:

- договорот или актот за нивно издавање содржи одредби според кои, во случај на отворање стечајна постапка над банката, овие обврски имаат понизок приоритет на наплата од исклучените обврски или
- со закон е определено дека во случај на отворање стечајна постапка над банката, овие обврски имаат понизок приоритет на наплата од исклучените обврски или
- се издадени од носителот на решавањето којшто во билансот на состојба нема ниту една исклучена обврска со еднаков или понизок приоритет на наплата од овие обврски.

20. За потребите на точката 19 потточка 19.3 од оваа одлука, како директно финансирање на купувањето на обврските се сметаат следниве случаи:

- банката одобрува кредит или друга форма на кредитна изложеност којашто купувачот ја користи за купување на обврските;
- банката му одобрува кредитна изложеност на лице коешто има квалификувано учество во банката или кое има блиски врски со банката, без разлика на намената на кредитната изложеност, при што банката не може да докаже дека вакви кредитни изложености им се одобруваат под исти услови и на други лица коишто не се поврзани со банката и дека отплатата на кредитната изложеност не зависи од надоместокот којшто ќе го добива лицето од купените обврски или од нивната продажба.

Како индиректно финансирање на купувањето на обврските се сметаат следниве случаи:

- купувањето на обврските, при или по нивното издавање, го финансира лице во кое банката остварува директна или индиректна контрола во согласност со Законот за банките или лице коешто е предмет на супервизија на консолидирана основа заедно со банката;
- купувањето на обврските, при или по нивното издавање, го финансира лице коешто добило гаранција или друга форма на обезбедување од банката или од лица во кои банката остварува директна или индиректна контрола во согласност со Законот за банките или коишто се предмет на супервизија на консолидирана основа заедно со банката, со што кредитниот ризик од финансирањето на купувањето на обврските се пренесува од купувачот на банката или на лицата во кои банката остварува директна или индиректна контрола во согласност со Законот за банките;
- финансирање лице коешто му ги пренесува добиените средства за купување на обврските на крајниот инвеститор, при или по нивното издавање;

За потребите на ставот 2 од оваа точка, како индиректно финансирање се смета и одобрувањето кредит или друга форма на кредитна изложеност на членка на иста банкарска група, којашто понатаму се користи за финансирање на купувањето на обврските од страна на купувачот.

21. За потребите на точката 19 потточка 19.13 од оваа одлука, при утврдувањето на преостанатата рочност на обврската се зема предвид периодот до договорниот рок на нејзиното достасување.

Доколку договорот или актот за издавање на обврската содржи опција имателот да побара откуп или отплата на обврската којашто може да се изврши пред договорниот рок на достасување, за потребите на ставот 1 од оваа точка се зема предвид најблискиот датум на кој имателот може да ја изврши таа опција.

Доколку договорот или актот за издавање на обврската содржи опција којашто може да го поттикне издавачот да ја купи, да ја откупи, да ја отплати или повторно да ја купи обврската пред нејзиниот договорен рок на достасување, за потребите на ставот 1 од оваа точка се зема предвид најблискиот датум на кој издавачот може да ја изврши таа опција.

Доколку договорот или актот за издавање на обврската содржи опција за предвремен откуп којашто може да се изврши само врз основа на дискрециско право на

издавачот пред нејзиниот договорен рок на достасување, но договорот или актот за издавање на обврската не содржи одредби коишто поттикнуваат нејзино купување, откуп, отплата или повторно купување пред рокот на достасување и не содржи опција за откуп или отплата којашто може да се изврши врз основа на дискрециско право на имателот, за потребите на ставот 1 од оваа точка се зема предвид нејзиниот договорен рок на достасување.

22. Доколку обврските се издадени од подружница на банката во Република Северна Македонија којашто ѝ припаѓа на иста група за решавање како банката, при што обврските му се издадени на акционер којшто не е дел од истата група за решавање, тие обврски можат да се вклучат во збирот на сопствените средства и дозволените обврски на банката, доколку се исполнети следниве услови:

22.1. Обврските ги исполнуваат условите од точката 24 од оваа одлука;

22.2. Извршувањето на отписот или претворањето на овие обврски во соодветни капитални инструменти или дозволени обврски во согласност со Законот, нема да влијае врз правото на банката за остварување контрола врз подружницата и

22.3. Обврските не ја надминуваат разликата помеѓу:

- збирот на обврските издадени на или купени од банката којашто е носител на решавањето, директно или индиректно преку други членки на истата група за решавање и збирот на сопствените средства од точката 16 од оваа одлука, и
- збирот на сопствените средства и дозволените обврски за подружницата, утврден во согласност со главата V од оваа одлука.

Прифатливи дозволени обврски на банката којашто не е носител на решавањето

23. Прифатливите дозволени обврски на банката којашто не е носител на решавањето се состојат од дозволените обврски од точката 24 од оваа одлука, при што се имаат предвид одредбите од точките 25 до 29 од оваа одлука.

24. Дозволените обврски од членот 11 став (1) од Законот коишто не се исклучени обврски можат да се вклучат во збирот на сопствените средства и дозволените обврски на банката којашто не е носител на решавањето доколку ги исполнуваат следниве услови:

- му се издадени на и се купени од носителот на решавањето, директно или индиректно преку други лица коишто се дел од истата група за решавање и коишто ги купиле обврските од банката којашто не е носител на решавањето или му се издадени на и се купени од постоен акционер којшто не е дел од истата група за решавање, сè додека извршувањето на отписот или претворањето на соодветните капитални инструменти и на дозволени обврски во согласност со Законот, нема да влијае врз правото на носителот на решавањето за остварување контрола врз банката којашто не е носител на решавањето;
- ги исполнуваат условите од точката 19 потточки 19.1, 19.4, 19.5, 19.6, 19.7, 19.8, 19.9, 19.13 и 19.14 од оваа одлука;
- во случај на стечајна постапка, имаат понизок приоритет на наплата од обврските коишто не го исполнуваат условот од алинејата 1 на оваа точка и не ги исполнуваат условите за вклучување во пресметката на сопствените средства во согласност со регулативата на Народната банка за методологијата за утврдување на адекватноста на капиталот;

- се предмет на отпис или претворање на соодветните капитални инструменти и на дозволени обврски во согласност со Законот, во согласност со стратегијата за решавање на банкарската група, при што отписот или претворањето нема да влијае врз правото на носителот на решавањето за остварување контрола врз банката којашто не е носител на решавањето;
- стекнувањето сопственост над обврските не е директно или индиректно финансирано од банката којашто не е носител на решавањето, имајќи ги предвид одредбите од точката 20 од оваа одлука;
- не содржат одредби коишто укажуваат дека банката којашто не е носител на решавањето може предвременно да ги купи, да ги откупи, да ги отплати или повторно да ги купи, ниту, пак, банката поттикнува вакви очекувања, освен во случај на стечајна постапка над банката којашто не е носител на решавањето;
- не содржат одредби коишто му даваат право на имателот на обврските да бара забрзана отплата на идните побарувања врз основа на камата или главница, освен во случај на стечајна постапка над банката којашто не е носител на решавањето;
- висината на каматата или дивидендата не се менува во зависност од кредитната способност на банката којашто не е носител на решавањето, или, пак, од кредитната способност на нејзиното матично лице.

Вклучување на прифатливите дозволени обврски во збирот на сопствените средства и на дозволените обврски

25. Банката е должна да воспостави интерни процедури и контроли и да располага со потребната документација со што ќе се овозможи потврдување дека обврските коишто се вклучуваат во збирот на сопствените средства и на дозволените обврски ги исполнуваат условите за прифатливи дозволени обврски пропишани со оваа одлука.

Народната банка има право на пристап до документацијата од ставот 1 на оваа точка, како и до сите други податоци и информации потребни за потврдување дека обврските коишто се вклучуваат во збирот на сопствените средства и на дозволените обврски ги исполнуваат условите за прифатливи дозволени обврски пропишани со оваа одлука.

26. Банката е должна да ја извести Народната банка најмалку 30 дена пред намерата за вклучување на дозволените обврски во пресметката на збирот на сопствените средства и на дозволените обврски.

Заедно со известувањето од ставот 1 на оваа точка, банката доставува и:

- документација којашто се однесува на издавањето на обврските (договор, проспект и сл.) од која ќе може да се утврди дека се исполнети условите за прифатливи дозволени обврски пропишани со оваа одлука;
- шематски приказ на исполнувањето на условите за прифатливи дозволени обврски пропишани со оваа одлука;
- опис на сметководствениот третман на обврските коишто банката планира да ги издаде;
- пресметка на збирот на сопствените средства и на дозволените обврски пред и по вклучувањето на овие обврски во пресметката на збирот на сопствените средства и на дозволените обврски со состојба на датумот за кој се известува и
- друга документација од која ќе може да се утврди дека се исполнети условите за прифатливи дозволени обврски пропишани со оваа одлука.

Народната банка може да побара и друга документација поврзана со исполнувањето на условите за прифатливи дозволени обврски пропишани со оваа одлука.

27. Доколку врз основа на известувањето и документацијата од точката 26 од оваа одлука Народната банка оцени дека обврската не ги исполнува условите за прифатливи дозволени обврски пропишани со оваа одлука, ќе ја извести банката во рок од 30 дена по добивањето на известувањето од точката 26 од оваа одлука.

Народната банка може да оцени дека обврската не ги исполнува условите за прифатливи дозволени обврски пропишани со оваа одлука и врз основа на извештаите од точката 42 на оваа одлука или заради промени во или појава на околности коишто ја ограничуваат или ја отежнуваат можноста за нејзин отпис или претворање во сопствени средства.

28. Обврските коишто не ги исполнуваат условите за прифатливи дозволени обврски пропишани со оваа одлука, вклучително и обврските за кои Народната банка, во согласност со точката 27 од оваа одлука, оценила дека не ги исполнуваат условите за прифатливи дозволени обврски, не можат да се вклучат во збирот на сопствените средства и дозволените обврски на банката.

29. Доколку одредени обврски повеќе не ги исполнуваат условите за прифатливи дозволени обврски пропишани со оваа одлука, веднаш ќе бидат исклучени од збирот на сопствените средства и дозволените обврски на банката.

VII. ДОКУМЕНТАЦИЈА, УСЛОВИ И ПОСТАПКА ЗА ИЗДАВАЊЕ ПРЕТХОДНА СОГЛАСНОСТ ЗА ОТКУП ИЛИ ОТПЛАТА НА ДОЗВОЛЕНИТЕ ОБВРСКИ ИЛИ ЗА НАМАЛУВАЊЕ НА НИВНАТА ВРЕДНОСТ, ПРЕД НИВНОТО ДОСТАСУВАЊЕ

30. Без добиена согласност од Извршниот одбор на Народната банка, банката не смее да ги откупи, предвремено да ги купи, да ги отплати или повторно да ги купи прифатливите дозволени обврски, ниту да ја намали нивната вредност, пред договорниот рок на достасување.

Банката не смее да го објави откупот, предвременото купување, отплатата, повторното купување или намалувањето на вредноста на обврските од ставот 1 од оваа точка, пред да ја добие согласноста од Извршниот одбор на Народната банка.

Обврските од ставовите 1 и 2 од оваа точка не се однесуваат на банката којашто подлежи на стечајна постапка за која Народната банка не утврдила повисоко ниво на износот за покривање на загубите, во согласност со точката 7 став 2 од оваа одлука.

31. Извршниот одбор на Народната банка ќе ја издаде согласноста од точката 30 став 1 од оваа одлука доколку е исполнет еден од следниве услови:

- банката ги замени дозволените обврски со сопствени средства или дозволени обврски со ист или со подобар квалитет, при што трошокот за замената не го загрозува капацитетот на банката за профитабилно работење;
- банката може да докаже дека нејзините сопствени средства и дозволени обврски, по нивното намалување заради активностите од точката 30 став 1 од оваа одлука, ќе бидат над потребното ниво, имајќи ги предвид стапката на редовен основен капитал, стапката на основен капитал и стапката на адекватност на капиталот,

вклучувајќи ги и дополнителните капитални барања, вкупниот интерен капитал за покривање на ризиците, заштитните слоеви на капиталот, како и МРЕЛ, во износот за којшто Народната банка утврдила дека е потребен или

- банката може да докаже дека делумната или целосната замена на дозволените обврски со сопствени средства е потребна за да се обезбеди усогласеност со стапката на редовен основен капитал, стапката на основен капитал и стапката на адекватност на капиталот, вклучувајќи ги и дополнителните капитални барања, вкупниот интерен капитал за покривање на ризиците и заштитните слоеви на капиталот.

За потребите на ставот 1 алинеја 1 од оваа точка, трошокот за замената не го загрозува капацитетот на банката за профитабилно работење доколку трошокот за сопствените средства или новите дозволени обврски не е значително повисок од трошокот којшто го имала банката за дозволените обврски што се заменуваат, со што банката ќе може да ја задржи или да ја подобри својата профитабилност.

32. Заради добивање на согласноста од точката 30 став 1 на оваа одлука, банката е должна да ја извести Народната банка најмалку четири месеци пред спроведувањето на активностите од точката 30 став 1 на оваа одлука и да достави барање коешто ја содржи најмалку следнава документација:

32.1. Детално образложение на причините за спроведувањето на активностите од точката 30 став 1 на оваа одлука, со наведување на условот од точката 31 став 1 на оваа одлука за којшто банката смета дека е исполнет;

32.2. Податоци за МРЕЛ и проекција за период од најмалку три години на:

- збирот на сопствените средства и на дозволените обврски во однос на активата пондерирана според ризиците и во однос на вредноста на изложеноста којашто се вклучува во утврдувањето на стапката на задолженост и
- заштитните слоеви на капиталот;

32.3. Податоци за нивото и структурата на сопствените средства и на дозволените обврски коишто се користат или ќе се користат во следниот период од најмалку три години за исполнувањето на МРЕЛ и на заштитните слоеви на капиталот од потточката 32.2 од оваа точка, пред и по спроведувањето на активностите од точката 30 став 1 на оваа одлука. Во однос на дозволените обврски, овие податоци се однесуваат на прифатливите дозволени обврски и на обврските од точката 22 од оваа одлука издадени од подружница на банката во Република Северна Македонија којашто ѝ припаѓа на иста група за решавање како и банката;

32.4. Оцена за влијанието на активностите од точката 30 став 1 на оваа одлука коишто банката планира да ги преземе во следниот период од најмалку три години врз исполнувањето на МРЕЛ и на заштитните слоеви на капиталот од потточката 32.2 од оваа точка;

32.5. Информации за замената на дозволените обврски од точката 31 став 1 алинеја 1 на оваа одлука коишто се однесуваат на:

- преостанатиот рок на достасување на дозволените обврски коишто се заменуваат, како и рокот на достасување на сопствените средства или дозволените обврски со кои се врши замената, имајќи ги предвид одредбите од точката 21 од оваа одлука;

- редоследот на приоритетот на наплата на дозволените обврски коишто се заменуваат и на сопствените средства или дозволените обврски со кои се врши замената во случај на стечајна постапка над банката;
- надоместокот што ќе го плаќа банката за сопствените средства или дозволените обврски со кои се врши замената на дозволените обврски коишто се заменуваат;
- планираниот датум на издавање на сопствените средства или на дозволените обврски со кои се врши замената на дозволените обврски коишто се заменуваат и
- влијанието врз профитабилноста на банката, имајќи го предвид трошокот за замената на дозволените обврски од точката 31 став 2 на оваа одлука;

32.6. Оцена на ризиците на кои е или може да биде изложена банката и оцена дали сопствените средства и дозволените обврски се на ниво коешто овозможува покривање на тие ризици, вклучувајќи ги и резултатите од стрес-тестовите коишто ги врши банката;

32.7. Во случаите од точката 31 став 1 алинеја 3 на оваа одлука, доказ дека делумната или целосната замена на дозволените обврски со сопствени средства е потребна за да се обезбеди усогласеност со стапката на редовен основен капитал, стапката на основен капитал и стапката на адекватност на капиталот.

Во постапката на издавање на претходната согласност од точката 30 став 1 на оваа одлука, Народната банка може да побара и дополнителна документација од таа што е предвидена во ставот 1 од оваа точка, доколку оцени дека е потребно тоа за соодветно спроведување на постапката.

33. Податоците од точката 32 став 1 потточките 32.2 и 32.3 од оваа одлука се доставуваат на поединечна и/или на консолидирана основа, во зависност од третманот на банката којашто поднесува барање за откуп, предвременно купување, отплата, повторно купување или намалување на вредноста на дозволените обврски.

34. Извршниот одбор на Народната банка одлучува во врска со поднесеното барање за издавање на согласноста од точката 30 став 1 на оваа одлука во рок од 30 дена по комплетирањето на документацијата од точката 32 на оваа одлука.

Периодот за кој се издава согласноста од точката 30 став 1 на оваа одлука не може да биде подолг од една година.

35. Банката е должна да го намали износот на дозволените обврски за износот за кој е добиена согласноста од точката 30 став 1 на оваа одлука, во моментот кога постои цврсто очекување дека ќе се спроведат овие активности, но не подоцна од моментот кога банката јавно ќе ја објави намерата за откуп, предвременно купување, отплата, повторно купување или намалување на вредноста на дозволените обврски.

VIII. НАЧИН НА УТВРДУВАЊЕ НА ДОЗВОЛЕНИОТ МАКСИМАЛЕН ИЗНОС ЗА РАСПРЕДЕЛБА ПОВРЗАН СО ЗБИРОТ НА СОПСТВЕНИТЕ СРЕДСТВА И НА ДОЗВОЛЕНИТЕ ОБВРСКИ

36. Банката од членот 14 од Законот е должна веднаш, но не подоцна од пет работни дена, да ја извести Народната банка за неисполнувањето на вкупниот износ на заштитни слоеви на капиталот и за висината на дозволениот максимален износ за

распределба поврзан со збирот на сопствените средства и на дозволените обврски (во понатамошниот текст: дозволен максимален износ за распределба).

Банката е должна да ја извести Народната банка во рокот од ставот 1 од оваа точка и во случаите кога банката не ја почитува МРЕЛ утврдена од Народната банка во согласност со главата III од оваа одлука.

Кон известувањето од ставовите 1 и 2 од оваа точка, банката доставува најмалку:

- објаснување за неисполнувањето на вкупниот износ на заштитни слоеви на капиталот, односно за непочитувањето на МРЕЛ;
- извештаите од точките 40 и 42 на оваа одлука изработени врз основа на податоците со состојба на последниот ден од месецот пред доставувањето на известувањето;
- информација за износот на редовниот основен капитал којшто банката не го користи за исполнување на МРЕЛ;
- активностите коишто банката планира да ги преземе за надминување на неисполнувањето на вкупниот износ на заштитни слоеви на капиталот, односно на непочитувањето на МРЕЛ и временска динамика за спроведувањето на тие активности.

Народната банка може да побара од банката да достави и други информации и податоци поврзани со неисполнувањето на вкупниот износ на заштитни слоеви на капиталот, односно непочитувањето на МРЕЛ.

За потребите на ставовите 1 и 2 од оваа точка, инструментите од редовниот основен капитал коишто се користат за исполнување на МРЕЛ не можат да се користат за исполнување на заштитните слоеви на капиталот.

37. Дозволеният максимален износ за распределба се утврдува како производ на расположливиот износ за распределба утврден во согласност со точката 38 од оваа одлука и соодветниот фактор за распределба утврден во согласност со точката 39 на оваа одлука. Дозволеният максимален износ за распределба се намалува за износот којшто произлегува од примената на активностите од ставот 2 на оваа точка.

Банката е должна да го пресмета дозволеният максимален износ за распределба од ставот 1 од оваа точка пред да преземе која било од следниве активности:

- да изврши распределба на резултатот од работењето поврзана со позициите од редовниот основен капитал;
- да преземе обврска за исплата на варијабилни надоместоци или да исплати варијабилни надоместоци ако банката ја презела обврската за плаќање во времето кога не го исполнувала потребниот износ на заштитни слоеви на капиталот и
- да врши исплата врз основа на инструментите коишто се дел од додатниот основен капитал.

38. Расположливиот износ за распределба се добива кога збирот на износите од алинеите 1 и 2 од оваа точка ќе се намали за износот од алинејата 3 од оваа точка, имајќи ги предвид одредбите од Законот за трговските друштва:

- тековната добивка остварена во текот на определен временски период пократок од една календарска година којашто не е вклучена во пресметката на редовниот основен капитал на банката, во согласност со регулативата на Народната банка за методологијата за адекватноста на капиталот, а којашто е остварена по

донесувањето на последната одлука за распределба на финансискиот резултат од страна на Собранието на банката или по преземањето некоја од активностите од точката 37 став 2 на оваа одлука;

- добивката на крајот на годината остварена во текот на една календарска година којашто не е вклучена во пресметката на редовниот основен капитал на банката во согласност со регулативата на Народната банка за методологијата за адекватноста на капиталот, а којашто е остварена по донесувањето на последната одлука за распределба на финансискиот резултат од страна на Собранието на банката или по преземањето некоја од активностите од точката 37 став 2 на оваа одлука;
- данокот којшто би требала да го плати банката за тековната добивка и/или за добивката на крајот на годината, доколку тие би се вклучиле во задржаната нераспределена добивка од редовниот основен капитал на банката.

39. Факторот за распределба се утврдува врз основа на износот на редовниот основен капитал којшто не се користи за исполнување на збирот на сопствените средства и на дозволените обврски на поединечна и на консолидирана основа, а којшто може да се користи за исполнување на вкупниот износ на заштитни слоеви на капиталот (во понатамошниот текст: вишок на редовниот основен капитал).

Факторот за распределба изнесува:

- 0, доколку вишокот на редовниот основен капитал е помал или еднаков на 25% од вкупниот износ на заштитните слоеви на капиталот;
- 0,2, доколку вишокот на редовниот основен капитал е поголем од 25%, но помал или еднаков на 50% од вкупниот износ на заштитните слоеви на капиталот;
- 0,4, доколку вишокот на редовниот основен капитал е поголем од 50%, но помал или еднаков на 75% од вкупниот износ на заштитните слоеви на капиталот;
- 0,6, доколку вишокот на редовниот основен капитал е поголем од 75%, но помал од 100% од вкупниот износ на заштитните слоеви на капиталот;
- 1, доколку вишокот на редовниот основен капитал е еднаков или поголем од вкупниот износ на заштитните слоеви на капиталот.

40. Пред да изврши која било од активностите од точката 37 став 2 на оваа одлука, банката е должна да ги достави до Народната банка следниве податоци:

- извештајот од точката 42 став 1 алинеја 1 на оваа одлука, изработен врз основа на податоците со состојба на последниот ден од месецот пред доставувањето на известувањето од оваа точка;
- расположливиот износ за распределба со одделно наведување на износите од точката 38 алинеи 1, 2 и 3 на оваа одлука;
- дозволениот максимален износ за распределба, утврден во согласност со точката 37 на оваа одлука и
- износот што банката има намера да го распредели или да го исплати.

41. Врз основа на податоците и информациите добиени од банката во согласност со оваа глава, Извршниот одбор на Народната банка може да одлучи на банката да ѝ ја ограничи распределбата на резултатот од работењето, во согласност со членот 14 од Законот.

IX. ИЗВЕСТУВАЊЕ НА НАРОДНАТА БАНКА

42. Банката е должна да изготви и да достави до Народната банка извештаи за:
- сопствените средства, дозволените обврски и останатите обврски за внатрешна распределба коишто не се вклучени во исполнувањето на МРЕЛ;
  - приоритетот на наплата на сопствените средства, дозволените обврски и останатите обврски за внатрешна распределба коишто не се вклучени во исполнувањето на МРЕЛ во случај на отворање стечајна постапка над банката;
  - сопствените средства, дозволените обврски и останатите обврски за внатрешна распределба коишто не се вклучени во исполнувањето на МРЕЛ, на кои се применуваат законски одредби од други земји.

Обврската за доставување извештаи за останатите обврски за внатрешна распределба коишто не се вклучени во исполнувањето на МРЕЛ не се однесува на банката чијшто збир на сопствените средства и дозволените обврски на датумот на известувањето надминува 150% од висината на МРЕЛ утврдена од Народната банка во согласност со главата III од оваа одлука.

Обврската за доставување на извештаите од ставот 1 на оваа точка не се однесува на банката којашто подлежи на стечајна постапка за која Народната банка не утврдила повисоко ниво на износот за покривање на загубите, во согласност со точката 7 став 2 од оваа одлука.

43. Банката ги доставува извештаите од точката 42 став 1 на оваа одлука, според сметководствената состојба на 31 март, 30 јуни, 30 септември и 31 декември.

Рокот за доставување на извештаите со состојба на 31 декември е 28 февруари во наредната година.

Рокот за доставување на извештаите со состојба на 31 март, 30 јуни и 30 септември е петнаесет работни дена по истекот на периодот за кој се доставуваат извештаите.

44. На посебно барање на Народната банка, банката е должна да ги изготви извештаите од точката 42 на оваа одлука, со состојба на друг ден и во друг рок, коишто се различни од состојбата и роковите наведени во точката 43 на оваа одлука.

45. По исклучок на точката 43 на оваа одлука, во случајот кога Народната банка ги применила овластувањата за отпис и претворање на соодветните капитални инструменти и дозволените обврски во согласност со Законот, рокот за доставување на извештаите од точката 42 на оваа одлука е 12 месеци по истекот на периодот од две години по датумот:

- на донесување на одлуката за примената на инструментот за внатрешна распределба на загубата;
- на кој банката спровела мерки во согласност со Законот со кои е извршен отпис или претворање на капиталните инструменти или на други обврски во инструменти од редовниот основен капитал;
- на кој е извршен отпис или претворање на соодветните капитални инструменти и дозволените обврски, во согласност со Законот, доколку отписот или претворањето се извршени за да се докапитализира банката, без примена на инструментите за решавање.

X. ИЗВЕШТАИ КОИШТО БАНКАТА Е ДОЛЖНА ДА ГИ ОБЈАВУВА

46. Банката е должна да ги објавува следниве податоци:

46.1. Износот, структурата и рочноста на сопствените средства и дозволените обврски на банката вклучени во исполнувањето на МРЕЛ;

46.2. Приоритетот на наплата на сопствените средства и дозволените обврски вклучени во исполнувањето на МРЕЛ во случај на отворање стечајна постапка над банка;

46.3. Висината на МРЕЛ утврдена од Народната банка во согласност со главата III од оваа одлука, изразена во однос на активата пондерирана според ризиците и вредноста на изложеноста.

Обврската за објавување на податоците од ставот 1 од оваа точка не се однесува на банката којашто подлежи на стечајна постапка за која Народната банка не утврдила повисоко ниво на износот за покривање на загубите, во согласност со точката 7 став 2 од оваа одлука.

За банката кон која се преземени активности за решавање или е извршен отпис или претворање на капиталните инструменти или на дозволените обврски во согласност со Законот, обврската за објавување на податоците од ставот 1 од оваа точка започнува од датумот наведен во одлуката на Извршниот одбор на Народната банка за утврдување на висината на МРЕЛ од кога банката е должна да ја исполни утврдената висина на МРЕЛ.

47. Банката е должна да ги објавува податоците од точката 46 на оваа одлука во форма во која ќе се прикажат сите позиции, најмалку на македонски јазик на нејзината интернет-страница, во посебно назначен дел за објавување податоци, којшто ќе биде лесно достапен и во кој ќе бидат објавени сите податоци од точката 46 на оваа одлука.

48. Банката е должна да ги објавува податоците од точката 46 на оваа одлука на полугодишна основа со состојба на 31 декември, најдоцна до 31 мај следната година, односно на 30 јуни најдоцна до 31 јули во тековната година.

49. По исклучок на точката 48 од оваа одлука, банката којашто подлежи на стечајна постапка за која Народната банка утврдила повисоко ниво на износот за покривање на загубите, во согласност со точката 7 став 2 од оваа одлука, е должна да ги објави податоците од точката 46 на оваа одлука на годишна основа со состојба на 31 декември, најдоцна до 31 мај следната година.

50. Банката е должна на својата интернет-страница да го прикаже датумот на објавување на податоците од точката 46 на оваа одлука. Во случај на коригирање на податоците објавени од страна на банката, таа е должна да го објави и датумот на извршените корекции.

Податоците коишто ги објавува банката на годишна основа треба да бидат врз основа на годишните финансиски извештаи ревидирани од друштвото за ревизија.

51. Доколку податоците од точката 46 на оваа одлука се вклучени во објавените ревидирани финансиски извештаи или се дел од објавените податоци, во согласност со

регулативата на Народната банка за објавување податоци и извештаи од страна на банка или со друг пропис или во согласност со барањата на овластена берза или на друг надлежен орган, банката нема обврска дополнително да ги објавува на својата интернет-страница, туку во соодветниот образец пропишан во согласност со точката 54 на оваа одлука, ја наведува интернет-врска каде што се објавени овие податоци.

52. Банката е должна да обезбеди пристап до податоците од точката 46 на оваа одлука за претходните периоди, коишто се однесуваат на период од најмалку пет години.

53. Народната банка може да побара од банката да објавува дел или сите податоци од точката 46 на оваа одлука, за пократки периоди, во зависност од обемот и видот на нејзините активности, во случај на значителни промени во акционерската структура на банката и во висината и структурата на сопствените средства и дозволените обврски на банката.

XI. ПРЕОДНИ И ЗАВРШНИ ОДРЕДБИ

54. Гувернерот на Народната банка го пропишува упатството за начинот и постапката на доставување на извештаите од точката 42 на оваа одлука, како и формата и содржината на обрасците.

Гувернерот на Народната банка донесува упатство за извештаите за објавување на податоците од точката 46 на оваа одлука.

55. Оваа одлука влегува во сила осмиот ден од денот на објавувањето во „Службен весник на Република Северна Македонија“, а ќе почне да се применува од 13 октомври 2025 година.

По исклучок на ставот 1 од оваа точка, одредбите од главата X од оваа одлука ќе почнат да се применуваат од 31 декември 2032 година.

**О бр. 02-10854/4
27 март 2025 година
Скопје**

**Гувернер
и претседавач
на Советот на Народната банка
на Република Северна Македонија
д-р Анита Ангеловска-Бежоска**